

2014 m. balandžio 24 d. pranešimas VIR

Audito komitetas: Centrinė perkančioji organizacija nusiplauna rankas dėl prekių kokybės

Seimo Audito komitete svarstyta valstybinio audito ataskaita „Centralizuoti viešieji pirkimai“ iškėlė aibę klausimų dėl viešosios įstaigos CPO LT, įgaliotos centralizuotai vykdyti viešuosius pirkimus ir taip palengvinti kitų perkančiųjų organizacijų dalią, veiklos.

Centralizuotų viešųjų pirkimų paskirtis – palengvinti gyvenimą perkančiosioms organizacijoms, nuimant nuo jų viešųjų pirkimų organizavimo krūvį ir sudarant sąlygas greičiau ir pigiau įsigyti reikalingus produktus. Tačiau perkančiųjų organizacijų skundai dėl nekokybiškų per centrinę perkančiąją organizaciją (CPO) įsigyjamų prekių jau yra tapę legenda. Tai ne tik piktna paslaugos vartotojus (perkančiąsias organizacijas), tačiau iš esmės diskredituoja centralizuotus pirkimus. Tačiau kaip paaiškėjo iš diskusijos komitete, CPO nenori prisiimti atsakomybės už parinktus tiekėjus ir jų pateiktą prekių ir paslaugų kokybę. Audito komiteto pirmininkės Jolitos Vaickienės teigimu „sunku net įsivaizduoti, kad įstaiga, atliekanti pirkimus ir atrenkanti tiekėjus kitoms organizacijoms, nusiplauna rankas dėl nupirktų prekių ir paslaugų kokybės. Visas problemas su tiekėju paliekama spręsti galutiniam vartotojui, kuris neturėjo galimybės daryti įtaką pasirenkant tiekėją“.

Nuolatiniai vartotojų skundai dėl itin prastos per CPO įsigyjamų prekių kokybės kelia įtarimų, kad tiekėjai per šią sistemą atsikrato nekokybiškų prekių, tikėdamiesi, kad nesulauks pretenzijų iš vartotojų. Todėl turi būti imamasi aktyvių veiksmų kovojant su tokiais nepatikimais tiekėjais. „Deja, CPO LT nėra linkę girdėti vartotojų atsiliepimų tiek apie parinktus tiekėjus, tiek apie nusipirktą produktą, tiek apie pačios CPO veiklą“, – apgailestauja J. Vaickienė.

2014 m. sausio 1 d. įsigaliojo įstatymo reikalavimas visoms perkančiosioms organizacijoms prekes ir paslaugas pirkti per CPO arba argumentuotai pagrįsti, kodėl to nedaro. Toks sprendimas kelia abejonių dėl dviejų priežasčių. Pirmą, paaiškėjo, kad tokiems radikaliems pokyčiams (galimam staigiam ir dideliu vartotojų skaičiaus padidėjimui) nebuvo tinkamai pasiruošta – programinės įrangos atnaujinimas stringa, o esami resursai braška per siūles. Todėl keistai atrodo tiek CPO LT, tiek ją kuriojančios Ūkio ministerijos nieko neveikimas, kad nuostatos įsigaliojimas būtų atidėtas vėlesniam laikui. Antra, CPO LT monopolis centralizuotų viešųjų pirkimų rinkoje neskatina šios organizacijos tobulėti ir tapti patrauklia vartotojui. Priešingai, monopolis suteikia erdvės arogancijai ir galbūt net korupcijai.

CPO LT duomenimis, sutarčių per CPO LT katalogą skaičius per pastaruosius metus išaugo 1,5 karto (nuo 17591 sutarčių 2012 metais iki 26112 sutarčių 2013 metais), o bendra sutarčių vertė išaugo daugiau kaip 2 kartus – nuo 234,8 mln. Lt 2012 m. iki 528,2 mln. Lt 2013 metais. Tuo tarpu CPO LT vartotojų skaičius nuo 2012 m. taip pat padvigubėjo (nuo 1385 iki 2772) ir dėl Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų šis skaičius ir toliau didės.

Jolita Vaickienė

Audito komiteto pirmininkė (tel. (8 5) 239 6670)

Lina Milonaitė

Audito komiteto biuro patarėja (tel. (8 5) 239 6017)